

BÖLÜM 8

GELENEKTEN DİJİTALE: İNTERNET ORTAMINDA ÂŞIK MEVLÜT MERTOĞLU

Abdulhan TAŞBAŞI ¹

GİRİŞ

Kaynaklara göre XVI. yüzyılda sözlü kültür ortamı içerisinde doğmuş olan âşık edebiyatı ve âşıklık geleneği (Artun, 2018; Düzgün, 2017), zaman içerisinde çeşitli değişim ve dönüşümlere uğramıştır. Bu gelenek zamana ayak uydurarak önce yazılı sonra ise elektronik kültür ortamlarında yaratılıp yaşatılarak sürekliliğini muhafaza etmiştir (Özdemir, 2008: 241-285). Bugün, âşıklık geleneği, dijital ortam ya da elektronik kültür ortamı olarak adlandırılan “internet” ortamında ve bu ortama bağlı sosyal medya uygulama/araçlarında varlığını sürdürmektedir.

Sosyal medya, geleneksel medyanın içerdiği unsurlar dışında kolay ulaşılabilirlik, hızlı yayılım, düşük maliyet, popülerlik ve daha az çaba sarf edilen bir alan olarak kabul edilmektedir. Bugün internet ve sosyal medya, diğer alanların yanında âşıklık geleneğinin yaşatıldığı, âşıkların görünürlük kazanarak eserlerini işitsel ve görsel sunabildikleri önemli bir elektronik ortamdır. Günümüzde âşıklar, en az çaba ile herhangi bir kısıtlama olmak-

¹ Dr., Bağımsız Araştırmacı, abdullahtasbasi@hotmail.com,
ORCID iD: 0000-0003-3193-1206.

DOI: 10.37609/akya.34.c1094

Twitter’da aynı eserin yüzlerce “tweet’e” konu edinilmesi halk kültürü, âşıklık geleneği, türkü üçgeninde kendilerinden bir şeyler bulabildiklerine örnek gösterilebilir.

Âşık Mertoğlu örneğinden yola çıkılarak başka âşıklarda da görüldüğü üzere (Sezgin, 2022) Facebook, bilhassa yaşayan âşıkların eski ve yeni şiirlerinin kendileri tarafından yayımlandığı “dijital cönk” (Duymaz, 2021) ya da antoloji özellikleri taşımaktadır. Burada yayımlanan sözlü, görüntülü ve yazılı eserlerin dil, içerik, bağlam, ortam vb. şekillerde “elektronik araştırma sahası” üzerinden halkbilimi bakış açısıyla incelenmesi âşıklık geleneğine, âşıklara, yeni araştırma/araştırmacılara yol gösterici olabilecektir. Yine bu ortam üzerinde yer alan ürünler, müzik, güzel sanatlar, iletişim gibi alanlar tarafından incelenmesiyle de disiplinler arası çalışmalara ilham sağlayacaktır.

KAYNAKLAR

- Altınışık, M. E. (2018). “Değışim ve Dönüşüm Sürecinde Âşıklık Geleneği”. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 55, 323-328.
- Artun, E. (2018). *Âşıklık Geleneği ve Âşık Edebiyatı Edebiyat Tarihi/Metinler*. Adana: Karahan Kitabevi.
- Durmaz, U. (2021). “Âşıklığın Yeni Cönkleri: Sosyal Medyanın Âşıklar İçin Yeni Bir Yaratma ve İcra Ortamı Olarak Görünümü”, *Âşık Sanatı Sempozyumu 2021 Hacı Bektâş-ı Velî Yılı Bildiriler Kitabı* (Ed.: Fatih Şayhan), Kapadokya Üniversitesi.
- Düzgün, D. (2005) *Erzurum’da Kahvehaneler ve Âşık Kahvehanesi Geleneği*, İstanbul: Aktif Yayınevi.
- Düzgün, D. (2017). “Âşık Edebiyatı”. M. Ö. Oğuz (Ed.), *Türk Halk Edebiyatı El Kitabı* (s. 287-344). Ankara: Grafiker Yayınları.
- Fidan, S. (2017). *Âşıklık Geleneği ve Medya Endüstrisi -Geleneksel Müziğin Medyadaki Serüveni*. Ankara: Grafiker Yayınları.
- Özdemir, N. (2015). *Medya, Kültür ve Edebiyat*. Ankara: Grafiker Yayınları.
- Sezgin, R. (2022). “İnternet Ortamında Âşık Cemal Divanı”. *Culture and Civilization*, 1(3), 59-77.
- Taşbaşı, A. (2018). *Âşık Mevlüt Mertoğlu, Hayatı-Sanatı-Eserleri*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ağrı.

İnternet Kaynakları

- URL-1: Kızıloğlu, M. (2020). “Merdođlu, Mevlüt Culfâ”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, Eriřim Tar: 26.08.2024, <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/>

Sosyal Bilimler Araştırmaları II

merdoglu-mevlut-culfa

URL-2: Eriřim Tarihi: 26.08.2024. https://www.youtube.com/results?search_query=a%C5%9F%C4%B1k+mevl%C3%BCt+merto%C4%9Flu

URL-3: Eriřim Tarihi: 26.08.2024. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tez-SorguSonucYeni.jsp>

URL-4: Eriřim Tarihi: 26.08.2024. <https://www.turkuler.com/nota/biyografi.asp?harf=A%FE%FDk%20Mevl%FCt%20Merto%F0lu>

URL-5: 26.08.2024. <https://www.zirve2000.com/asik-mertoglunun-20-sanat-yili-kutlaniyor/>

URL-6: 26.08.2024. <https://www.google.com/search?q=a%C5%9F%C4%B1k+mevl%C3%BCt+merto%C4%9Flu&https://tinyurl.com/yurefnfk>. (Er. Tar.: 26.08.2024) <https://www.google.com/search?q=a%C5%9F%C4%B1k+mevl%C3%BCt+merto%C4%9Flu&https://tinyurl.com/yurefnfk>

URL-7: 26.08.2024. https://www.facebook.com/AsikMevlutMertoglu/?locale=tr_TR

URL-8: 26.08.2024. <https://tr-tr.facebook.com/people/A%C5%9F%C4%B1k-Mevl%C3%BCt-Mertoglu/pfbid0gQxtNwoBkXkGJg92PP2B9E-ijjq7szkB6GtzSd7SNeZntibQqU7U5CeHsdNXe79hnl/>

URL-9: 26.08.2024. <https://x.com/drmahmutucar/status/1762217497791431015?mx=2>

URL-10: 26.08.2024. <https://www.dailymotion.com/video/x56yyr2>

URL-11: 26.08.2024. <https://www.trtdinle.com/show/asik-dili-ne-soyler>

URL-12: 26.08.2024. <https://www.trtdinle.com/show/gonul-isi-6391>

URL-13: 26.08.2024. https://www.youtube.com/results?search_query=ay%C5%9Fe+erzuruma+gelin+olayd%C4%B1&sp=CAM%253D

URL-14: 26.08.2024. https://www.youtube.com/watch?v=_UGU7si_Hgs